

I.

СУРВАКЫ или СУРЪ-СИВА БОГЪ,

Празникъ славимъ въ общѣ въ Българиѣ отъ народа, на новѣ годинѣ,
въ день св. Василия, 1-го Января.

По сичкѣ Българиѣ той-зи празникъ носи пародное имя *Сурвакы* и творѣтъ ся въ него общи обряды отъ народа. Да бы описали подпльно сичкы тѣ му обряды трѣба да започниме отъ прѣдпразенствие то, кое назовавѣтъ *Бждным* или *Кжденым* *вечарь*, и кое въ най-голѣмѣ точность исполнѣвѣтъ орачи тѣ, селци тѣ. Тии прѣдъ *Сурвакы* варѣтъ жито и разны сухы овоштыя и бобове, отъ сичкы што има въ кѣштѣ си всѣкый. При томѣ мѣсѣтъ и питѣ отъ най-чистое брашно коѣ назовавѣтъ *Боговицѣ* или по-просто *Бугувицѣ*, т. е. пита приносъ Богу. Тѣа пита има видѣ кръга и на повърхности ѣ, отгорѣ ѣ, сѣ тѣглени двѣ чърти на кръсть, источени отъ тѣсто; на крайшта же на сѣкѣ чъртъ привито е друго по-тънко тѣсто изгърбено на вѣтрѣ, а крайшта му сѣ залѣпени на укрѣжностъ тѣ *Боговицы*, и то съставя видѣ лѣка; на всѣкы же жгълъ въ срѣдоточие то, дѣ ся кръстосвѣтъ голѣми тѣ чърти, има по едно кльбце направено такѣ же отъ тѣсто. Въ неѣ питѣ съкрывѣтъ срьбрьны пенязи, особито стары отъ называемы тѣ *Бабки*, и дрѣновы пѣпки съ клончета, и така кату ѣ нарядѣтъ опичѣтъ ѣ въ пѣштѣ. Прѣзь него *вечарь* сичка та челядъ трѣба непрѣменно да бѣди у дома си и да присѣтствува на *Кжденым* *вечарь*. Кату сложѣтъ стола за *вечерѣ*, *Боговица* ся полага на срѣдѣ стола, а вареное жито и овоштыя на около. Освѣнъ же вареныя плодове, гуждѣтъ, прѣзь него *вечарь*, и неварены отъ сичкы видове колко то имѣтъ, какѣ то оряхы, яболкы, крушы, сливы и др., а отъ злакове тѣ: чесанъ, лукъ ѣ др., грѣдие, вино, медъ, сухо жито, ечемикъ, лѣштя, грахъ и др., съ еднаж рѣчь отъ сичкы земеродны плодове кои то имѣтъ орачи тѣ Българи. Кату ся натѣкми на той-зи начинъ стола, тогава най-старый, кой между селци тѣ Българи застѣпва въ дома си мѣсто свѣштеника, зѣма *лмеша* или *лмеша* отъ рало то, и кату гуди огнь на плоскаж му стрѣнѣ, гужда и ладанъ и почва да кѣди стола и домашныя рядомъ, дърѣштѣ въ рѣкѣ запаленѣ вохчанѣ свѣштѣ или имѣштѣ ѣ залѣпенѣ на *лмеша*. Той издумва и нѣкаквы си особны молитвы, кату за добро то